

ayøtu

sorgesång av kristian hallberg

skriven för ”ur svenska hjärtans djup”

roller: 2-4 personer

plats: ingen

Ur svenska hjärtans djup" består av dramatikerna Camilla Blomqvist, Kristian Hallberg, Sigrid Herrault, Jonathan Lehtonen och Toril Solvang. Det är ett ideellt projekt som startade efter riksdagsvalet och går ut på att göra teatern mer tillgänglig och diskussionen om det främmande mer angelägen. Läs mer på <http://www.svenskahjartan.se>

Den norske statsministern.

Den norske statsministern talar om ett angrepp på vår demokrati.

Talar om att hotet kommer inifrån.

Han säger att vi inte ska låta oss bombas till tystnad.

Han ser sammanbiten ut.

Den norska flaggan vajar på halv stång.

Det är tyst i lokalen.

Ibland blixtrar en kamerablixt men det är inte som om den fotograferar det den ser. Det är som om – det är svårt att förklara – det är som den fångar in situationen.

En kamerablixt som...på något vis...minns situationen. Som fryser situationen, som tänker att vi är...fast i den här situationen. Med den norske statsministern och den norska flaggan som vajar på halv stång.

Vi är fast. Vi är inte fast, nej, vi är inte fast.

Men vi kommer ingen vart och hotet kommer inifrån.

Säger den norske statsministern och ser sammanbiten ut.

Och situationen är frusen och hur ska vi någonsin komma ur den? Hur ska vi någonsin komma över den?

Just nu ligger det sextionio döda kroppar på Utöya. Sextionio stycken. De flesta är barn och ungdomar och unga vuxna. Så gott som alla.

Just nu. Just i detta nu.

Invirade i platsäckar och regnet faller in i molnen, regnet faller uppåt och in i molnen.

Hur ska vi göra det ogjort? Kan vi göra det ogjort?

Ponera att vi kan göra det ogjort. Vem skulle göra det ogjort? Vem skulle kunna göra det ogjort?

I detta nu, när den norske statsministern står där framför oss, så har vi så många frågor och så få svar.

Det finns ett svar.

Finns det ett svar?

Vi låtsas att det finns ett svar.

På?

På frågan om vem som skulle kunna göra det ogjort? Det finns ett svar, det finns en som kan göra det hela ogjort. Om vi lösgör situationen alltså. Om vi lösgör

den och glömmer bort allt vi vet. Om vi bara vet vad som hänt efter detta. Om vi inte vet vad som komma skall. Låt säg att det börjar här.

Med den norske statsministern? Och den norske flaggan på halv stång. Och kamerablixtarna och regnet och regnet och kamerablixtarna.

Ingen ska bomba oss till tystnad.

Det finns någon som kan göra det hela ogjort.

På gränsen.

B.

På gränsen till vad som är tillåtet.

B

B?

Var är B?

B, det vet du väl var B är? B har suttit isolerad i all evighet.

B får mat, får vatten, säkert luft då och då, men B får inte träffa anhöriga, B får inte ha kontakt med omvärlden.

Ingen tillgång till TV, radio, medier överhuvudtaget.

Bs foto visas på TV.

Det är sista gången hans foto ska visas.

Det är han. Det är han som kan rädda oss. Det är han och bara han som kan göra det hela, han och bara han som kan göra det hela ogjort.

Jag föreställer mig – allt detta föreställer jag mig, det jag ska säga nu – att han är kedjad.

Han är inte kedjad.

Varför skulle han vara kedjad?

För att det han gjort är oförlåtligt.

Vad är det han har gjort?

Ingen minns det.

Ingen vet det.

Du antar att det han gjort är oförlåtligt. Eftersom han suttit isolerad en så lång tid.

När man nämner hans namn så är det ingen som vet varför han sitter isolerad. Varför han inte får ha kontakt med nära anhöriga. Varför han inte får tillgång till TV eller internet.

Men när man ser hans foto på TV-rutan så är det självklart.

För sista gången.

Det är han!

Det är han som ska göra det.

Vi vet inte varför vi känner det så instinktivt. Vi vet ingenting. Vi vet bara att det, att det, att det är han.

Långsamt går vakten. Han har statsministerns tal i huvudet. Han har röstat på arbetarpartiet länge. Men han kommer inte längre göra det. Efter den här dagen så kommer det dröja innan han röstar på Arbetarpartiet igen.

Vakten låser upp och öppnar dörren.

Där sitter han.

Vår man.

B.

Han förklarar situationen, vakten förklarar situationen för B.

Nej, det gör han inte.

Gör han inte?

Nej, det gör han inte. Han förklarar ingenting. B får inte veta något. Ingen har pratat med B på väldigt länge. När han är ute på sina promenader så vill ingen prata med honom.

Hade han haft tillgång till TV och Internet hade han varit medveten om att alla vänt honom ryggen. Alla han hållit av, alla han haft som förebild. De har sagt att de tar avstånd.

Men inte nu. Nu står alla med blicken på honom.

Är det en ensam man?

Det är en ensam man, B är en ensam man. Vad nu ensam betyder.

Kommer det han ska göra nu, kommer det göra honom mer...populär?

Han kommer sluta lika ensam som nu. Ingenting kommer förändra situationen.

Den norska staten sätter allt sitt hopp till B.

Folk säger, när dom ser bilderna på honom, att han ser ut att vara kapabel till att göra något sådant.

Men vad det är han är kapabel till det vet de inte.

Så B får inte veta något när de tar ut honom ur isoleringen. De sätter handklovar på honom.

De sätter honom i en bil.

Och så plötsligt talar B.

Han har inte sagt något till någon på väldigt länge.

Vakten som han gått sina promenader med har vägrat tilltala honom.

Så även om han sagt något har han inte fått svar.

Men det är något med stämningen. Det är något med att möta andrasblickar. De tittar förfärat på honom.

Blickar som undrar om han kommer lyckas.

Ingen säger något till honom om uppdraget men ändå frågar B.

Vad frågar B?

”Hur många döda?”, frågar B.

Det ligger sextionio personer döda på Utöya.

Barn, unga, unga vuxna.

Ja, troligtvis. Troligen.

Vad vill dom att han ska göra?

Vart för dom honom?

De för ut honom. Han är strängt bevakad. Det är säkert tio personer runt honom.

En helikopter väntar.

Det är som om bladen går åt andra hållet.

Va?

Det är som om helikopterbladen roterar åt motsatt håll.

Motsatt håll mot?

Än vad det brukar?

Vad vet du om helikopterblad?

Vad vet du om åt vilket håll helikopterblad brukar rotera.

De roterar motsols.

Motsols?

En helikopter står och väntar på honom. Står och väntar på B.

Alla ska åka med. Alla tio ska åka med. Det är en stor helikopter.

De placerar honom i helikoptern.

Vad är det vakterna är med om?

Vad tror ni dom tänker just nu?

De kanske inte känner igen sina egna tankar.

Det är en skev tid. Från och med nu är det en skev tid.

Oljan letar sig in i jorden. Skidåkaren sopar igen spåren efter sig. Det är en skev tid i Norge.

Vad händer i helikoptern?

Som snurrar motsols?

Som snurrar motsols.

Mer än att vakterna inte kan känna igen sina tankar.

De ber B byta om.

De ger honom en polisuniform.

Han tar av sig sina vanliga kläder, de som han haft i isoleringen, och klär på sig en polisuniform.

Okej. Okej. Okej.

En av vakterna håller i en pistol. I säkert förvar.

B är nu i full polismundering.

De närmar sig Utöya.

Det är dit dom ska. Det är till Utöya dom ska.

Åh satan.

Där de döda kropparna ligger. Det har varit räddningspersonal där i flera timmar men de har nu lämnat kropparna, både de döda och de som fortfarande lever.

Det hörs små jämranden bara, från några håll.

I övrigt är det tyst. Och lugnt.

Helikoptern landar.

De håller B i ett säkert grepp. Greppet har hårdnat. De går kanske en tjugo meter med honom.

Överallt, runt om dom, döda norska ungdomar.

Och så plötsligt.

Ja?

Släpper dom honom.

B sträcker upp sina händer.

Och vakterna sätter en pistol i handen på honom.

Och vakterna ger honom ett par hörlurar.

Och vakterna går med dragna pistoler iväg från honom.

Det är ingen riktig pistol de ger honom.

Vad menar du?

Det är klart det inte är någon riktig pistol.

På gränsen.

Vakterna springer mot helikoptern, B står med händerna sträckta upp mot skyn.

Det är en vacker sommardag.

Ingen ska bomba oss till tystnad.

Helikoptern lyfter.

B lämnas ensam.

Han sätter på sig hörlurarna. Musiken startar.

När han väl är själv går han fram till första liket, första liket, första liket. Han riktar pistolen mot hennes panna och suger ut kulan ur henne med pistolen han fått. En gång till, det sitter två kulor i henne. Hennes ögon, som var helt tomma och tysta, byts ut mot skräck.

Hon möter hans blick. Hon lever. B ler. Det fungerar. Han går vidare.

Proceduren upprepas.

En pojke som ligger bredvid flickan han just väckt. Han ligger på mage, med knäppta händer. Pistolen mot huvudet. Suger ut kulan. Och kula nummer två. Han skakar till, pojken. Han ber för sitt liv som kommit åter till honom, ber för sitt liv som kommit åter till honom, ber för sitt liv.

Det är en helt annan sak att be för sitt liv när man är återuppstånden.

Proceduren upprepas.

En efter en väcks ungdomarna till liv.

De skadade får också bort ammunitionen ur sina kroppar. Såren läks mirakulöst.

Ungdomarna brister ut i panik, de som nu är återställda.

De vet inte vad de ska ta sig till.

De springer runt som galna på ön.

De är i chock.

Gömmer sig i dungen, i stugorna, bakom podiet där Gro Harlem Bruntland snart ska stå och tala.

B undrar om han ska behöva återuppväcka henne också.

Men Gro Harlem Bruntland lever.

Inga kulor i hennes kropp.

Hon är på väg till Utöya och förundras över att, trots att båten kör baklänges, att den vet exakt vart den ska.

En pojke kommer fram. Han kan vara max elva år, kanske. Han springer fram från sitt gömställe. Det räcker nu, säger han.

B siktar länge på honom.

Det är bra nu.

De står så ett tag medan ungdomarna nu verkar bli fler och fler, de springer i panik.

Det kommer ungdomar från havet, de vadar iland för att se om det stämmer.

En man går runt och väcker döda till liv.

Han siktar mot dom levande och då sugts kulor ut ur träden, från havet, från gräset.

Som om naturen själv ger honom kraft.

Som om Utöya ger honom kraft att fullfölja sitt uppdrag.

Vad fan är det som händer?

Vad rör sig i Bs huvud?

Tänker han överhuvudtaget på ett efter nu?

Det finns inget efter nu. Alla tankar han tänker försvinner från hans huvud sekunden han tänker.

Va?

Alla tankar han tänker – va?

Alla tankar han tänker försvinner från hans huvud samma sekund han tänker, tankarna alltså.

Är det här på gränsen?

Rör vi i ett oläkt sår?

Snart är alla återställda.

B får inte plats med mer ammunition i sin pistol.

Uppdraget är snart fullföljt.

Det kunde vara vem som helst men det blev B.

Kunde det vara vem som helst?

Det var vi som valde B.

Kjære alle sammen, □ Det er nå snart to døgn siden Norge ble rammet av den største ugjerningen siden krigen. På Utøya og i Oslo. □ Det føles som en evighet. □ Det har vært timer, dager og netter fylt av sjokk, fortvilelse, sinne og gråt. □ I dag er det tid for sorg. □ I dag skal vi tillate oss å stoppe litt opp. □ Minnes de døde. □ Sørge over dem som ikke er mer.

Bilden visades på TV och vi såg att det var han som skulle göra det ogjort.

När B sänker sitt vapen så är stämningen god.

Någon äter några mackor, några har lagt sig för att vila. Några spelar kort, jag antar att några spelar kort.

Snart är det dags för Gro Harlem Bruntland att tala, hon väntas anlända om bara några minuter.

B smyger bort från ön.

Han vill inte störa.

Helst ska de inte upptäcka att han försvinner.

Ungdomarna är uppe i sitt. I att socialisera, någon kanske är inne i en stor diskussion, det kan vara om vad som helst. Veganism, rasism.

Det kan vara om Björn Dählie.

Björn Dählie? Det är ungdomar, ungdomar bryr sig väl inte ett skit om Björn Dählie?

Sluta prata om det nu.

B står och tittar ut över vattnet. Vågorna verkar röra sig precis som de vill.

Gör de inte alltid det?

Vågorna ser ut som de rör sig...mekaniskt. Vågorna ser ut som om de äter upp sig själva, äter upp sitt skum, det är, ni märker att det är väldigt svårt att förklara.

Ungefär som kamerablixtarna.

Som kamerablixtarna?

Minns ni inte?

Vi minns inga kamerablixtar, vad pratar du om för kamerablixtar?

Vad pratar du om för kamerablixtar, vad pratar du om? Jag minns inga foton från händelsen, alltså minns jag inte heller några kamerablixtar?

Jag minns inga kamerablixtar, jag minns inga helikopterblad, nyhetsjinglar,
begravningstal.

Jag minns inga blodiga barn, jag minns inga intervjuer, jag minns inga tårar. Jag
minns inga kamerablixtar.

Jag minns inga terrorexperter, jag minns inga kamerablixtar, jag minns inga
halva stänger, jag minns inga terrorexperter.

Jag minns inga löpsedlar, jag minns inga nyhetsankare, jag minns inga
filmklipp, inga blurrade ansikten.

Jag minns inga kamerablixtar.

Utöya är åter ett sommarparadis, ett politiskt sommarparadis för unga, för unga
politiskt engagerade.

En plats för årliga sommarläger och politiskt engagerade.

Re röf räd snnif iv tta atev aks in.

Re röf tsakröm mos rä tevil rän.

Traksöm mos rä tevil rän tsört hco döts revöheb iv nem.

Akabllit aräk are re eg nak tengi. Netsulröf attäsre gidlra nak ted.

Re med rennäk nedlräv aleh.

Negros i alnsäkdem etsapujd Segron aleh hco nim rah in.

Negros i alnsäkdem etsapujd Segron aleh hco nim rah in.

Negros i alnsäkdem etsapujd Segron aleh hco nim rah in.